

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 14. októbra 2010\*

Vo veci C-345/09,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Centrale Raad van Beroep (Holandsko) z 26. augusta 2009 a doručený Súdnemu dvoru 27. augusta 2009, ktorý súvisí s konaním:

**J. A. van Delft,**

**J. C. Ramaer,**

**J. M. van Willigen,**

**J. F. van der Nat,**

**C. M. Janssen,**

\* Jazyk konania: holandčina.

**O. Fokkens**

proti

**College voor zorgverzekeringen,**

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J.N. Cunha Rodrigues, sudcovia A. Arabadjiev,  
A. Rosas, U. Lõhmus a A. Ó Caoimh (spravodajca),

generálny advokát: N. Jääskinen,  
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 20. mája 2010,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— J. A. van Delft a J. M. van Willigen, v zastúpení: E. Pijnacker Hordijk, advocaat,

- C. M. Janssen, v zastúpení: H. Frantzen a H. Ebbink, advocaten,
  
- O. Fokkens osobne,
  
- College voor zorgverzekeringen, v zastúpení: M. van Dijen a R. G. van der Wissel, splnomocnení zástupcovia,
  
- holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,
  
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a D. Hadroušek, splnomocnení zástupcovia,
  
- francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a A. Czubinski, splnomocnení zástupcovia,
  
- fínska vláda, v zastúpení: A. Guimaraes-Purokoski, splnomocnená zástupkyňa,
  
- Európska komisia, v zastúpení: V. Kreuzschitz a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 15. júla 2010,

vyhlásil tento

### **Rozsudok**

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 28, 28a a 33, ako aj ustanovení prílohy VI oddielu R bodu 1 písm. a) a b) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, zmeneného a doplneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1992/2006 z 18. decembra 2006 (Ú. v. EÚ L 392, s. 1, ďalej len „nariadenie č. 1408/71“), článku 29 nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú rámci Spoločenstva (Ú. v. ES L 74, s. 1; Mim. vyd. 05/001, s. 83), zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 311/2007 z 19. marca 2007 (Ú. v. EÚ L 82, s. 6, ďalej len „nariadenie č. 574/72“), ako aj článkov 21 ZFEÚ a 45 ZFEÚ.
  
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi J.A. van Delftom, J.C. Ramaerom, J.M. van Willigenom, J. F. van der Natom, C.M. Janssenom a O. Fokkensom (ďalej spoločne len „žalobcovia vo veci samej“) a College voor zorgverzekeringen (Zväz zdravotných poisťovní, ďalej len „CVZ“), ktorého predmetom je platba príspevkov splatných podľa systému povinného zákonného nemocenského poistenia platného v Holandsku.

## Právny rámec

### *Právna úprava Únie*

- 3 Článok 13 nariadenia č. 1408/71 uvedený v jeho hlave II s názvom „Určenie príslušnosti právnych predpisov“ stanovuje:

#### „Všeobecné pravidlá

1. Pokiaľ v článkoch 14c a 14f nie je ustanovené inak, osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s ustanoveniami tejto hlavy.

2. Pokiaľ články 14 až 17 neustanovujú inak:

...

f) na osobu, ktorá prestane podliehať právnym predpisom členského štátu, bez toho, aby sa na ňu začali vzťahovať právne predpisy iného členského štátu v súlade s jedným z pravidiel stanovených v predchádzajúcich odsekoch alebo v súlade

s niektorou z výnimiek alebo jedným z osobitných ustanovení, ktoré sú uvedené v článkoch 14 až 17, sa budú vzťahovať právne predpisy členského štátu, na území ktorého má bydlisko, a budú sa na ňu vzťahovať iba tieto predpisy.“

- 4 Článok 17a nariadenia č. 1408/71, ktorý je tiež uvedený v hlave II, s názvom „Osobitné pravidlá týkajúce sa poberateľov dôchodkov podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých členských štátov“ znie:

„Poberateľ dôchodku splatného podľa právnych predpisov členského štátu alebo dôchodkov splatných podľa právnych predpisov viacerých členských štátov, ktorý má bydlisko na území iného členského štátu, môže byť na základe vlastnej žiadosti vyňatý z pôsobnosti právnych predpisov tohto iného členského štátu za predpokladu, že nepodlieha týmto právnym predpisom na základe výkonu povolania.“

- 5 Hlava III nariadenia č. 1408/71 obsahuje osobitné ustanovenia súvisiace s rôznymi kategóriami dávok, na ktoré sa nariadenie vzťahuje podľa článku 4 ods. 1. Kapitola 1 hlavy III tohto nariadenia sa týka dávok v prípade choroby a materstva.
- 6 V piatom oddiele kapitoly 1 s názvom „Dôchodcovia a ich rodinní príslušníci“ článok 28 nariadenia č. 1408/71 s názvom „Dôchodky splatné podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých štátov v prípadoch, ak neexistuje nárok na dávky v štáte bydliska“ stanovuje:

„1. Dôchodca, ktorý má nárok na dôchodok podľa právnych predpisov jedného členského štátu alebo na dôchodky podľa právnych predpisov dvoch alebo viacerých členských štátov a ktorý nemá nárok na dávky podľa právnych predpisov členských

ho štátu, na území ktorého má bydlisko, poberá napriek tomu takéto dávky pre seba a svojich rodinných príslušníkov, pokiaľ by mal na ne nárok podľa právnych predpisov členského štátu alebo aspoň jedného z členských štátov príslušných v súvislosti s dôchodkami, keby mal bydlisko na území takéhoto štátu, pričom, ak je to vhodné, sa zohľadnia ustanovenia článku 18 a prílohy [VI]. Dávky sa poskytujú za nasledujúcich podmienok:

- a) vecné dávky poskytnú v mene inštitúcie uvedenej v odseku 2 inštitúcia miesta bydliska, ako keby dotknutá osoba bola dôchodcom podľa právnych predpisov štátu, na území ktorého má bydlisko, a mala nárok na takéto dávky;

...

2. V prípadoch spadajúcich pod odsek 1 náklady vecných dávok znáša inštitúcia určená podľa týchto pravidiel:

- a) ak má dôchodca nárok na uvedené dávky podľa právnych predpisov jediného členského štátu, náklady znáša príslušná inštitúcia tohto štátu;

...“

- 7 V tom istom oddiele článok 28a nariadenia č. 1408/71 s názvom „Dôchodky splatné podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých členských štátov iných ako štát bydliska, ak nárok na dávky existuje v štáte bydliska“ stanovuje:

„Ak má dôchodca, ktorý má nárok na dôchodok podľa právnych predpisov jedného členského štátu alebo na dôchodky podľa právnych predpisov dvoch alebo viacerých členských štátov, bydlisko na území členského štátu podľa právnych predpisov ktorého nárok na vecné dávky nepodlieha podmienke poistenia alebo zamestnania a žiaden dôchodok nie je splatný, náklady na vecné dávky, ktoré poberá on a jeho rodinní príslušníci, znáša príslušná inštitúcia jedného z členských štátov spravujúca dôchodky, určená podľa pravidiel ustanovených v článku 28 ods. 2 za predpokladu, že dôchodca a jeho rodinní príslušníci by mali nárok na tieto dávky podľa právnych predpisov uplatňovaných danou inštitúciou, ak by mali bydlisko na území toho členského štátu, v ktorom sa nachádza táto inštitúcia.“

- 8 Článok 33 nariadenia č. 1408/71, ktorý sa tiež nachádza v piatom oddiele hlavy III kapitole 1 uvedeného nariadenia, s názvom „Príspevky platené dôchodcami“ stanovuje:

„1. Inštitúcia členského štátu zodpovedná za vyplácanie dôchodku a uplatňujúca právne predpisy, v zmysle ktorých sa príspevky v súvislosti s príspevkami na nemocenské dávky a dávky v materstve zrážajú z dôchodkov, je oprávnená uskutočniť takéto zrážky, vypočítané v súlade s príslušnými právnymi predpismi z dôchodkov vyplácaných takouto inštitúciou, v takom rozsahu, aby náklady na dávky podľa článkov 27, 28, 28a, 29, 31 a 32 znášala inštitúcia uvedeného členského štátu.



2. Keď v prípadoch uvedených v článku 28a je získanie dávok v súvislosti s chorobou alebo materstvom podmienené platením príspevkov alebo podobných platieb podľa právnych predpisov členského štátu, na území ktorého má tento dôchodca bydlisko, tieto príspevky sa nebudú platiť na základe bydliska.“

- 9 Podľa článku 36 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 vecné dávky poskytované inštitúciou niektorého členského štátu v mene inštitúcie iného členského štátu na základe najmä článkov 28, 28a a 33 tohto nariadenia sa nahradia v celom rozsahu.
- 10 Bod 1 písm. a) až c) oddielu R prílohy VI nariadenia č. 1408/71 stanovuje:

„1. *Zdravotné poistenie*

- a) Pokiaľ ide o nárok na vecné dávky podľa holandských právnych predpisov, za osoby s nárokom na vecné dávky na účely vykonania kapitol 1 a 4 hlavy III tohto nariadenia sa považujú:
- i) osoby, ktoré sú podľa článku 2 *Zorgverzekeringswet* (zákon o zdravotnom poistení) povinné poistiť sa v zdravotnej poisťovni,

a

ii) ak nie sú už zahrnuté v bode (i), osoby s bydliskom v inom členskom štáte, ktoré majú podľa tohto nariadenia nárok na zdravotnú starostlivosť, ktorú hradí Holandsko, v štáte svojho bydliska.

b) Osoby uvedené v písm. a) bod (i) sa musia v súlade s ustanoveniami Zorgverzekeringswet (zákon o zdravotnom poistení) poistiť v zdravotnej poisťovni a osoby uvedené v písm. a) bod (ii) sa musia zaregistrovať v College voor zorgverzekeringen (Zväz zdravotných poisťovní).

c) Ustanovenia Zorgverzekeringswet (zákon o zdravotnom poistení) a Algemene wet bijzondere ziektekosten (všeobecný zákon o osobitných nákladoch na zdravotnú starostlivosť) týkajúce sa zodpovednosti za platby poistného sa vzťahujú na osoby uvedené v písmene a) a ich rodinných príslušníkov. Za rodinných príslušníkov odvádza poistné osoba, od ktorej sa odvodzuje nárok na zdravotnú starostlivosť.“

<sup>11</sup> Článok 29 nariadenia č. 574/72, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia č. 1408/71, s názvom „Vecné dávky pre dôchodcov a pre ich rodinných príslušníkov, ktorí nemajú bydlisko v členskom štáte, podľa právnych predpisov ktorého poberajú dôchodok a majú nárok na dávky“ stanovuje:

„1. Na účely poberania vecných dávok podľa článkov 28 ods. 1 a 28a nariadenia na území členského štátu, v ktorom má bydlisko, dôchodca a jeho rodinní príslušníci, ktorí majú bydlisko v tom istom členskom štáte sa zaevidujú [sú povinní sa prihlásiť – *neoficiálny preklad*] u inštitúcie miesta bydliska na základe predloženia potvrdenia, ktoré osvedčuje, že dôchodca má nárok na uvedené dávky pre seba a pre svojich

rodinných príslušníkov podľa právnych predpisov alebo jedného z právnych predpisov, podľa ktorých sa dôchodok vypláca.

2. Toto potvrdenie vydá dôchodcovi na jeho žiadosť inštitúcia alebo jedna z inštitúcií zodpovedných za vyplácanie dôchodku alebo, ak je to vhodné, inštitúcia splnomocnená na určovanie nároku na poberanie vecných dávok, akonáhle dôchodca splní podmienky na získanie nároku na takéto dávky. Ak dôchodca potvrdenie nepredloží, inštitúcia miesta bydliska ho získa priamo od inštitúcie alebo inštitúcií zodpovedných za vyplácanie dôchodku, alebo ak je to vhodné, od inštitúcie splnomocnenej ho vydať. Kým inštitúcia miesta bydliska čaká na získanie tohto potvrdenia, môže na základe predložených dokladov dôchodcu a jeho rodinných príslušníkov, ktorí majú bydlisko v tom istom členskom štáte, dočasne zaevidovať [prihlásiť – *neoficiálny preklad*]. Toto zaevidovanie [prihlásenie – *neoficiálny preklad*] je pre inštitúciu zodpovednú za vyplácanie vecných dávok záväzné len vtedy, ak táto druhá inštitúcia vydala potvrdenie stanovené v odseku 1.“

12 Článok 95 uvedeného nariadenia stanovuje, že sumu vecných dávok poskytovaných podľa článku 28 a 28a nariadenia nahradia príslušné inštitúcie inštitúciám, ktoré poskytli uvedené dávky, a to na základe paušálnej sumy, ktorá sa čo najviac približuje skutočne vynaloženým výdavkom, a jej spôsob výpočtu stanovuje toto ustanovenie.

13 Ako vyplýva z rozhodnutia Správnej komisie Európskych spoločenstiev pre sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov č. 153 zo 7. októbra 1993 o vzorových tlačivách potrebných na uplatňovanie nariadení Rady (EHS) č. 1408/71 a (EHS) č. 574/72 (E 001, E 103 – E 127) (Ú. v. ES L 244, 1994, s. 22), zmeneného a doplneného rozhodnutím Správnej komisie Európskych spoločenstiev pre sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov č. 202 zo 17. marca 2005 (Ú. v. EÚ L 77, 2006, s. 1), tlačivo E 121 predstavuje potvrdenie, ktoré sa vyžaduje na prihlášku dôchodcu a jeho rodinných

príslušníkov v inštitúcii miesta bydliska podľa požiadaviek článku 28 nariadenia č. 1408/71 a článku 29 nariadenia č. 574/72.

### *Vnútroštátna právna úprava*

- 14 Pred 1. januárom 2006 zákon o nemocenských fondoch (Ziekenfondswet, ďalej len „ZFW“) stanovoval systém povinného zákonného nemocenského poistenia iba pre zamestnancov, ktorých príjem bol pod určitou hranicou.
- 15 Tento systém povinného zákonného poistenia sa mohol za určitých podmienok vzťahovať aj na nerezidentov, ktorí poberali dôchodok podľa všeobecného zákona o starobnom poistení (Algemene Ouderdomswet, ďalej len „AOW“) alebo podľa zákona o poistení pre prípad pracovnej neschopnosti (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, ďalej len „WAO“).
- 16 Osoby, na ktoré sa nevzťahoval tento systém, museli uzavrieť poistnú zmluvu so súkromnou poisťovňou na pokrytie rizík v prípade choroby.
- 17 S účinnosťou od 1. januára 2006 zákon o zdravotnom poistení (Zorgverzekeringswet, ďalej len „ZVW“) zavádza systém povinného zákonného nemocenského poistenia pre všetky osoby, ktoré majú bydlisko v Holandsku alebo v ňom pracujú.

18 Článok 69 uvedeného zákona v znení uplatniteľnom k 1. augustu 2008 znie:

„1. Osoby s bydliskom v zahraničí, ktoré podľa nariadenia Rady Európskych spoločstiev alebo podľa nariadenia prijatého na základe Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo podľa dohovoru o sociálnom zabezpečení majú v prípade potreby nárok na zdravotnú starostlivosť alebo na náhradu výdavkov na túto starostlivosť v súlade s právnymi predpismi o zdravotnom poistení v ich krajine bydliska, sa zaregistrujú v CVZ, pokiaľ sa na ne na základe tohto zákona nevzťahuje povinné poistenie.

2. Osoby uvedené v prvom odseku sú povinné odvádzať príspevok stanovený ministerským nariadením. Jedna časť určená týmto ministerským nariadením bude na účely uplatňovania zákona o prídavkoch na zdravotnú starostlivosť (*Wet op de zorgtoeslag*) považovaná za poistné na zdravotné poistenie.

3. Ak k uvedenej registrácii nedôjde do štyroch mesiacov od vzniku nároku uvedeného v odseku 1, [CVZ] uloží osobám, ktoré boli povinné sa zaregistrovať, pokutu vo výške 130 % časti príspevku stanovenej ministerským nariadením v zmysle druhého odseku za obdobie odo dňa vzniku nároku do dňa registrácie, najviac však za obdobie piatich rokov.

4. [CVZ] je príslušný pre výkon správy, ktorá vyplýva z ustanovení prvého odseku a tam uvedených medzinárodných predpisov, ako aj pre rozhodovanie o vyberaní a odvádzaní príspevku v zmysle druhého odseku...“

- 19 Články 6.3.1 ods. 1 a 6.3.2 ods. 1 nariadenia o zdravotnom poistení (Regeling zorgverzekering) stanovujú:

„Príspevok, ktorý má zaplatiť osoba v zmysle článku 69 prvého odseku [ZVW], sa vypočíta tak, že základná suma príspevku sa vynásobí číslom, ktoré zodpovedá pomeru medzi priemernými nákladmi na zdravotnú starostlivosť na osobu, ktoré znáša nemocenská poisťovňa v krajine bydliska tejto osoby, a priemernými nákladmi na zdravotnú starostlivosť na osobu, ktoré znáša nemocenská poisťovňa v Holandsku.

...

Príspevok podľa článku 6.3.1 pre osobu uvedenú v článku 69 prvom odseku [ZVW], ktorá má nárok na dôchodok, a pre jej rodinných príslušníkov zraža inštitúcia, ktorá vypláca dôchodok, z tohto dôchodku a prevádza na účet zdravotnej poisťovne.“

- 20 Článok 2.5.2 ods. 2 zákona o vykonávaní a uplatňovaní zákona o zdravotnom poistení (Invoerings- en aanpassingswet Zorgverzekeringswet, ďalej len „IZVW“) znie:

„Zmluva týkajúca sa poistenia zdravotnej starostlivosti alebo nákladov na túto starostlivosť, ktorá bola uzatvorená v prospech poistenca alebo s poistencom s bydliskom v zahraničí, ktorý podľa nariadenia Rady Európskych spoločností alebo podľa nariadenia prijatého na základe Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo podľa dohovoru o sociálnom zabezpečení má nárok na zdravotnú starostlivosť alebo na náhradu nákladov na túto starostlivosť v súlade s právnymi predpismi o zdravotnom poistení v krajine jeho bydliska, stráca platnosť s účinnosťou k 1. januáru 2006 v rozsahu, v ktorom zakladá nároky rovnocenné nárokom, ktorých sa dotknutá osoba

môže dovolávať od tohto okamihu podľa takéhoto nariadenia alebo dohovoru, pokiaľ si poistenec pred 1. májom 2006 splnil svoju povinnosť zaregistrovať sa v [CVZ] v súlade s článkom 69 [ZVW].“

### **Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky**

- 21 Žalobcovia vo veci samej sú všetci holandskými štátnymi príslušníkmi, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte ako v Holandskom kráľovstve, a to v Belgicku, Španielsku, vo Francúzsku alebo na Malte, a sú poberateľmi dôchodku podľa AOW alebo dôchodku podľa WAO.
- 22 Pred 1. januárom 2006 títo žalobcovia, z ktorých ani jeden nebol poistený na základe systému zákonného povinného nemocenského poistenia zavedeného ZFW, uzatvorili na účely poistiť sa proti rizikám v prípade choroby poistné zmluvy so súkromnými poisťovňami usadenými v Holandsku alebo v iných členských štátoch.
- 23 Po nadobudnutí účinnosti ZVW 1. januára 2006 sa CVZ domnieval, že keďže žalobcovia vo veci samej by spadali pod systém povinného zákonného nemocenského poistenia stanoveného ZVW, ak by mali bydlisko v Holandsku, tak potom majú podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 nárok na vecné dávky v štáte bydliska, a to na účet inštitúcie štátu zodpovedného za vyplácanie dôchodku, teda Holandska. CVZ preto poskytol každému žalobcovi tlačivo E 121, aby sa mohol prihlásiť v nemocenskej poisťovni v štáte bydliska. J. C. Ramaer, J. F. Van der Nat a O. Fokkens sa

prihlásili, ale „s výhradou“ posledného menovaného. J. A. van Delft, J. M. van Willigen a C. M. Janssen sa však odmietli prihlásiť.

- 24 V ten istý deň, 1. januára 2006, zmluvy tých žalobcov vo veci samej, ktorí uzavreli poistné zmluvy so súkromnou spoločnosťou usadenou v Holandsku, stratili zo zákona platnosť za podmienok ustanovení IZVW. Naproti tomu zmluvy žalobcov, ktorí uzavreli takéto zmluvy so spoločnosťou usadenou v inom členskom štáte, zostali zachované.
- 25 Rozhodnutiami prijatými v priebehu roka 2006, resp. 2007 CZV vykonával z dôchodkov vyplácaných žalobcom vo veci samej zrážku sumy príspevku stanoveného v článku 69 ZVW, aby mohli byť poistení v systéme povinného zákonného nemocenského poistenia zavedeného týmto zákonom.
- 26 Rozsudkami z 31. januára a zo 17. decembra 2008 Rechtbank te Amsterdam zamietol žaloby, ktoré podali žalobcovia vo veci samej, smerujúce k spochybneniu týchto rozhodnutí.
- 27 Títo žalobcovia podali proti rozsudkom odvolanie na Centrale Raad van Beroep.
- 28 Podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania všetci žalobcovia vo veci samej v rámci odvolania tvrdia, že články 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 neobsahujú koherentné pravidlá na určenie uplatniteľných právnych predpisov, na základe ktorých by mali zo zákona podliehať systému vecných dávok v členskom štáte svojho bydliska. Títo žalobcovia sa naopak domnievajú, že majú právo voľby buď sa prihlásiť prostredníctvom tlačiva E 121 v príslušnej inštitúcii členského štátu, v ktorom majú bydlisko



podľa článku 29 nariadenia č. 574/72, aby mohli mať nárok na vecné dávky v tomto členskom štáte na základe článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71, alebo v prípade neprihlásenia sa v uvedenej inštitúcii uzavrieť zmluvu o súkromnom poistení. V poslednom prípade by členský štát zodpovedný za vyplácanie dôchodkov nemal zrážať príspevky podľa článku 33 uvedeného nariadenia, pretože náklady na ich vecné dávky by neznášala inštitúcia tohto členského štátu.

29 Navyše podľa návrhu na začatie prejudiciálneho konania všetci žalobcovia vo veci samej tvrdia, že došlo k porušeniu práv, ktoré vyvodzujú z článkov 21 ZFEÚ a 45 ZFEÚ, z dôvodu, že sú povinní platiť príspevky na dávky v štáte bydliska, o ktoré nemajú záujem, pretože sú podľa nich menej výhodné. Naopak si prajú zachovať situáciu, aká bola pred 1. januárom 2006, aby mohli uzatvoriť zmluvu o súkromnom poistení na všetky zdravotné náklady.

30 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že CVZ tvrdí, že právo na vecné dávky na základe článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 nezávisí od prihlásenia sa v príslušnej inštitúcii štátu bydliska, takže aj keby sa dotknuté osoby neprihlásili v tejto inštitúcii, a teda neuplatňovali si svoj nárok na vecné dávky vyplývajúci z týchto ustanovení, členský štát zodpovedný za vyplácanie dôchodku je oprávnený vykonávať z neho zrážky. V opačnom prípade by došlo k narušeniu solidarity systému sociálneho zabezpečenia, keďže každá dotknutá osoba by mohla počkať až do okamihu, keď bude potrebovať zdravotnú starostlivosť, aby sa prihlásila, a potom by sa začali zrážať príspevky.

31 Vnútroštátny súd pripomína, že viaceré skutočnosti naznačujú, že nariadenie č. 1408/71 vylučuje právo voľby, ktorého sa dovolávajú žalobcovia vo veci samej. Uvedené nariadenia totiž záväzne určuje štát, ktorý je povinný poskytnúť dotknutej osobe

dávky, a štát, na ktorého náklady sa tieto dávky poskytujú. Dodáva, že ak by nariadenie č. 1408/71 stanovovalo právo voľby, tak by to spravilo výslovne. Naopak, z článku 29 nariadenia č. 574/72, ako aj z rozsudku z 3. júla 2003, van der Duin a ANOZ Zorgverzekeringen (C-156/01, Zb. s. I-7045, bod 40), možno vyvodíť, že prihlásenie sa v inštitúcii členského štátu bydliska je skutočnosťou, na základe ktorej sú uplatniteľné články 28 a 28a nariadenia č. 1408/71. Za týchto podmienok náklady žalobcov vo veci samej, keďže sa neprihlásili, neznášajú príslušné inštitúcie Holandského kráľovstva v zmysle článku 33 nariadenia č. 1408/71, pretože sa im nemôže poskytnúť nijaká dávka. Podmienky uplatniteľnosti stanovené týmto ustanovením na výber príspevkov teda nie sú splnené.

32 Okrem toho podľa vnútroštátneho súdu, ak nariadenie č. 1408/71 vylučuje právo voľby, ktorého sa dovoľávajú žalobcovia, treba objasniť otázku, či príspevok zrážaný podľa článku 69 ZVW a článku 33 tohto nariadenia odporuje článkom 21 ZFEÚ alebo 45 ZFEÚ.

33 V tejto súvislosti vnútroštátny súd pripomína, že uplatňovaním koeficientu krajiny bydliska sa síce znižuje výška príspevku, ktorú platia nerezidenti, v porovnaní k príspevku, ktorý platia rezidenti, a právo Únie nezaručuje pracovníkovi, že premiestnenie jeho činností alebo bydliska do iného členského štátu bude z hľadiska sociálneho zabezpečenia neutrálne, predsa však pre žalobcov vo veci samej, ktorí ku dňu nadobudnutia účinnosti ZVW už mali svoje náklady pokryté súkromným poistením, tento zákon môže spôsobiť, že bude pre nich menej atraktívne naďalej uplatňovať svoje práva a voľne sa pohybovať a zdržiavať mimo územia Holandska. Na jednej strane by totiž museli vynaložiť vyššie výdavky na nemocenské poistenie a na druhej strane by mali nevýhodnejšiu zdravotnú starostlivosť. Ak by však zámer holandského zákonodarcu stanoviť povinné nemocenské poistenie v prospech všetkých rezidentov v Holandsku bolo možné považovať za dôvod založený na objektívnych úvahách všeobecného

záujmu, nie je jasné, či povinnosť odvádzať príspevky aj v prípade neprihlásenia sa v štáte bydliska je v súlade so zásadou proporcionality.

34 Za týchto podmienok Centrale Raad van Beroep rozhodol prerušiť konanie a podal Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

„1. Majú sa články 28, 28a a 33 nariadenia č. 1408/71, ustanovenia prílohy VI oddielu R bodu 1 písm. a) a b) nariadenia č. 1408/71, ako aj článok 29 nariadenia č. 574/72 vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátne ustanovenie, akým je článok 69 [ZVW], pokiaľ poberateľ dôchodku, ktorý môže v zásade uplatňovať nároky z článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71, je povinný sa zaregistrovať v [CVZ] a tomuto poberateľovi dôchodku sa musí zrážať príspevok z dôchodku aj vtedy, ak sa neprihlásil v zmysle článku 29 nariadenia č. 574/72?

2. Majú sa články [21 ZFEÚ] a [45 ZFEÚ] vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátne ustanovenie, akým je článok 69 [ZVW], pokiaľ je občan [Únie], ktorý môže v zásade uplatňovať nároky z článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71, povinný zaregistrovať sa v [CVZ] a tomuto občanovi sa musí zrážať príspevok z jeho dôchodku aj vtedy, ak sa neprihlásil v zmysle článku 29 nariadenia č. 574/72?“

35 Na návrh vnútroštátneho súdu predseda Súdneho dvora rozhodol, že táto vec bude prednostne prejednaná na základe článku 55 ods. 2 prvého pododseku rokovacieho poriadku.

## O prejudiciálnych otázkach

### *O prvej otázke*

- <sup>36</sup> Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa články 28, 28a a 33 nariadenia č. 1408/71 v spojení s článkom 29 nariadenia č. 574/72 majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava členského štátu, ako je úprava vo veci samej, ktorá stanovuje, že poberatelia dôchodku na základe právnych predpisov tohto štátu, ktorí podobne ako žalobcovia vo veci samej majú bydlisko v inom členskom štáte, musia na to, aby tam mohli poberať vecné nemocenské dávky, na ktoré majú nárok na náklady prvého členského štátu, sa jednak zaregistrovať v príslušnej inštitúcii tohto členského štátu a jednak zaplatiť vo forme zrážky z tohto dôchodku príspevkov na uvedené dávky, aj keď nie sú prihlásení v príslušnej inštitúcii členského štátu svojho bydliska.
- <sup>37</sup> Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že táto otázka bola položená v rámci sporu týkajúceho sa zákonnosti príspevkov vyžadovaných od žalobcov vo veci samej holandskými orgánmi z dôvodu vecných nemocenských dávok poskytovaných na základe článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 v členskom štáte ich bydliska na náklady Holandského kráľovstva v dôsledku nadobudnutia účinnosti nového systému povinného zákonného nemocenského poistenia v tomto členskom štáte 1. januára 2006, ktorý zaviedol ZVW a nahradil systém stanovený ZFW uplatňovaný do tohto dňa iba na zamestnancov, ktorých príjmy nepresiahli určitú hranicu, a od uvedeného dňa sa uplatňuje na všetky osoby, ktoré majú bydlisko v tomto členskom štáte alebo v ňom pracujú.

- 38 V tejto súvislosti treba hneď pripomenúť, že články 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 uvádzajú „kolíznú normu“ umožňujúcu určiť pre poberateľov dôchodku s bydliskom v členskom štáte inom, ako je štát zodpovedný za vyplácanie tohto dôchodku, inštitúciu, ktorá poskytuje dávky uvedené v týchto ustanoveniach, ako aj uplatniteľné právne predpisy (pozri rozsudky z 10. januára 1980, *Jordens-Vosters*, 69/79, Zb. s. 75, bod 12; z 10. mája 2001, *Rundgren*, C-389/99, Zb. s. I-3731, body 43 a 44, ako aj *van der Duin a ANOZ Zorgverzekeringen*, už citovaný, bod 39).
- 39 V súlade s článkom 28 nariadenia č. 1408/71 poberateľa dôchodku splatného podľa právnych predpisov členského štátu, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, v ktorom nemajú nárok na vecné nemocenské dávky, dostávajú na účet a na náklady štátu zodpovedného za vyplácanie tohto dôchodku dávky poskytované príslušnou inštitúciou členského štátu ich bydliska v rozsahu, v akom by mali na ne nárok na základe právnych predpisov štátu zodpovedného za vyplácanie dôchodku, pokiaľ by mali bydlisko na jeho území (pozri rozsudok *van der Duin a ANOZ Zorgverzekeringen*, už citovaný, body 40, 47 a 53).
- 40 Článok 28a nariadenia č. 1408/71 stanovuje v podstate porovnateľné pravidlo, keď nárok na vecné nemocenské dávky existuje v členskom štáte bydliska a tento štát nepodriaďuje nárok na dávky podmienkami poistenia alebo zamestnania, a to na účely nepenalizovať členské štáty, ktorých právne predpisy poskytujú nárok na vecné dávky iba na základe bydliska na ich území (pozri rozsudok *Rundgren*, už citovaný, body 43 a 45).
- 41 Z toho vyplýva, že v tomto prípade po nadobudnutí účinnosti ZVW poberateľa dôchodku splatného na základe holandských právnych predpisov, ako sú žalobcovia vo veci samej s bydliskom v inom členskom štáte ako Holandsko, na ktorých sa pred týmto dňom nevzťahovali ustanovenia článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 – boli vylúčení vzhľadom na výšku ich príjmov a bez ohľadu na miesto ich bydliska z poberania

nemocenských dávok stanovených systémom povinného zákonného zdravotného poistenia –, počínajúc 1. januárom 2006 podliehajú ustanoveniam uvedených článkov.

- 42 Podľa prílohy VI oddielu R bodu 1 písm. a) a b) nariadenia č. 1408/71 poberatelia dôchodku, ktorí majú na náklady Holandského kráľovstva nárok na vecné nemocenské dávky v členskom štáte svojho bydliska na základe článkov 28 a 28a tohto nariadenia, musia sa na tento účel zaregistrovať v CVZ. Ďalej podľa článku 29 nariadenia č. 574/72 sa musia tiež prihlásiť v príslušnej inštitúcii členského štátu svojho bydliska, aby mohli poberať tieto dávky, a predložiť potvrdenie, ktoré osvedčuje nárok na uvedené dávky podľa právnych predpisov štátu zodpovedného za vyplácanie dôchodku. Také potvrdenia predstavuje tlačivo E 121.
- 43 Zo skutočností obsiahnutých v spise predloženom Súdnemu dvoru vyplýva, že v predjednávanej veci povinnosť poberateľov dôchodku podľa holandských právnych predpisov, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte ako Holandsko, zaregistrovať sa v CVZ, aby mohli poberať vecné nemocenské dávky podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71, je síce uvedená v znení prvej prejudiciálnej otázky, ale v rámci sporu vo veci samej sa spomína, len pokiaľ spôsobuje zrážky príspevkov vykonávané uvedeným štátom z ich dôchodku, ktorých zákonnosť je spochybňovaná.
- 44 Za týchto podmienok treba uvažovať tak, že vnútroštátny súd svojou prvou otázkou chce v podstate vedieť, či poberatelia dôchodku, ktorí ako žalobcovia vo veci samej majú bydlisko v členskom štáte inom, ako je štát zodpovedný za vyplácanie ich dôchodku, si môžu vybrať, ak sa neprihlásia v príslušnej inštitúcii členského štátu svojho bydliska, že budú vyňatí z uplatňovania nariadenia č. 1408/71, a tak sa vzdajú nároku na dávky poskytované v tomto poslednom uvedenom členskom štáte na základe článkov 28 a 28a tohto nariadenia, a teda nebudú povinní platiť príspevky dlžné z tohto

dôvodu, v súlade s článkom 33 uvedeného nariadenia v členskom štáte, ktorý vypláca ich dôchodok.

- 45 C. M. Janssen a O. Fokkens však najskôr tvrdia, že na rozdiel od toho, čo si myslí vnútroštátny súd, ich situácia nespadá pod články 28 a 28a nariadenia č. 1408/71, ale článok 13 ods. 2 písm. f) tohto nariadenia, na základe ktorého, keďže holandské právne predpisy už nie sú na nich uplatniteľné z dôvodu ukončenia výkonu povolania Holandsku, podliehajú výlučne právnym predpisom členského štátu svojho bydliska, bez toho, aby mali nejakú možnosť výberu. Holandské kráľovstvo teda nie je oprávnené zrážať príspevky z dôvodu týchto dávok.
- 46 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 13 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1408/71 na osobu, ktorá prestane podliehať právnym predpisom členského štátu, bez toho, aby sa na ňu začali vzťahovať právne predpisy iného členského štátu podľa ustanovení článku 13 ods. 2 písm. a) až d) alebo článkov 14 až 17 tohto nariadenia, sa budú vzťahovať právne predpisy členského štátu, na ktorého území má bydlisko. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa článok 13 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1408/71 vzťahuje najmä na osoby, ktoré definitívne ukončili všetku profesijnú činnosť (rozsudky z 11. júna 1998, Kuusijärvi, C-275/96, Zb. s. I-3419, body 39 a 40, ako aj z 11. novembra 2004, Adanez-Vega, C-372/02, Zb. s. I-10761, bod 24).
- 47 Toto ustanovenie všeobecného charakteru uvedené v hlave II nariadenia č. 1408/71 s názvom „Určenie príslušnosti právnych predpisov“ je uplatniteľné len v rozsahu, v akom osobitné ustanovenia týkajúce sa rôznych druhov dávok v hlave III tohto nariadenia neustanovujú inak (pozri rozsudok z 27. mája 1982, Aubin, 227/81, Zb. s. 1991, bod 11).

- 48 Presnejšie práve články 28 a 28a tohto nariadenia uvedené v hlave III kapitole 1 s názvom „Choroba a materstvo“ stanovujú výnimky z týchto uvedených všeobecných pravidiel týkajúcich sa poskytovania vecných nemocenských dávok poberateľom dôchodku, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, ako je štát zodpovedný za vyplácanie tohto dôchodku.
- 49 Preto je správne, že vnútroštátny súd vo veci, ako je vec sama, odmietol uplatnenie článku 13 ods. 2 písm. f) nariadenia č. 1408/71 a uplatnil články 28 a 28a tohto nariadenia.
- 50 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd v podstate pýta jednak na kogentnú povahu systému zavedeného článkami 28 a 28a voči poberateľom dôchodku, ktorí spadajú do pôsobnosti týchto ustanovení, a jednak na ich povinnosť platiť príspevky z dôvodu dávok stanovených v týchto ustanoveniach.
- 51 Po prvé, pokiaľ ide o možnosť poberateľov dôchodku, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, ako je štát zodpovedný za vyplácanie dôchodku, odmietnuť uplatnenie systému stanoveného v článkoch 28 a 28a nariadenia č. 1408/71, je vhodné poukázať na to, že podľa ustálenej judikatúry ustanovenia nariadenia č. 1408/71 určujúceho príslušné právo tvoria systém kolíznych noriem, pričom dôsledkom ich komplexného charakteru je, že vnútroštátnym zákonodarcom sa odníma právomoc určiť rozsah a podmienky uplatňovania ich vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich danú oblasť, pokiaľ ide o osoby, ktoré im podliehajú, a o územie, v rámci ktorého majú vnútroštátne ustanovenia účinky (pozri najmä rozsudok Adanez-Vega, už citovaný, bod 18 a citovanú judikatúru).
- 52 Kolízne normy upravené nariadením č. 1408/71 sú teda pre členské štáty kogentné a tým skôr nemožno pripustiť, že sociálne poistené osoby patriace do pôsobnosti



uplatňovania týchto noriem by mohli zabrániť ich účinkom tým, že by mali možnosť výberu sa im vyhnúť. Uplatnenie systému kolízie zákonov zavedeného nariadením č. 1408/71 totiž závisí len od objektívnej situácie, v ktorej sa nachádza dotknutý pracovník (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. decembra 1967, *Couture*, 11/67, Zb. s. 487, s. 500; z 13. decembra 1967, *Guissart*, 12/67, Zb. s. 551, 562, a z 29. júna 1994, *Aldewereld*, C-60/93, Zb. s. I-2991, body 16 až 20).

53 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, pokiaľ ide o migrujúcich pracovníkov, že ani Zmluva FEÚ, najmä jej článok 45, ani nariadenie č. 1408/71 nepriznávajú týmto pracovníkom výber vopred sa vzdať uplatňovania mechanizmu zavedeného najmä článkom 28 ods. 1 uvedeného nariadenia (rozsudok z 5. marca 1998, *Molenaar*, C-160/96, Zb. s. I-843, bod 42).

54 Napokon, pokiaľ nariadenie č. 1408/71 dáva právo voľby sociálne poisteným osobám patriacim do jeho pôsobnosti, čo sa týka uplatniteľnosti právnych predpisov, výslovne to stanovuje (rozsudok *Aubin*, už citovaný, bod 19).

55 Ako zdôraznili J. A. van Delft a J. M. van Willigen, tak je to v prípade článku 17a nariadenia č. 1408/71, ktorý umožňuje poberateľom dôchodku podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých členských štátov, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, požiadať o vyňatie z pôsobnosti právnych predpisov tohto členského štátu pod podmienkou, že nepodliehajú týmto predpisom z dôvodu výkonu povolania.

56 Je však nesporné, že toto ustanovenie, uvedené v hlave II nariadenia č. 1408/71, nie je uplatniteľné vo veci, ako je vec sama, pretože ako priznali J. A. van Delft a J. M. van

Willigen, články 28 a 28a uvedeného nariadenia obsahujú osobitné odchylné pravidlá, pokiaľ ide o dávky v prípade choroby poskytované poberateľom dôchodku.

- 57 Naopak, ako uviedol generálny advokát v bode 47 svojich návrhov, články 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 svojím znením neposkytujú poberateľom dôchodku, ktorí podliehajú jeho ustanoveniam, nijaké právo voľby. Článok 28 tohto nariadenia totiž kogentným spôsobom stanovuje, že pokiaľ dôchodca, ktorý má nárok na dôchodok podľa právnych predpisov členského štátu a býva v inom štáte, v ktorom nemá nárok na dávky, napriek tomu „poberá“ vecné dávky poskytované príslušnou inštitúciou tohto členského štátu, poberá ich v rozsahu, v akom by mal na ne nárok, keby mal bydlisko na území členského štátu zodpovedného za vyplácanie jeho dôchodku. Tak isto, pokiaľ členský štát bydliska stanovuje právo na vecné dávky, článok 28a tohto nariadenia ukladá členskému štátu zodpovednému za vyplácanie dôchodku bez poskytnutia nejakej alternatívy znášať náklady na tieto dávky v rovnakom rozsahu, v akom by mal na ne dôchodca nárok, keby mal bydlisko na území členského štátu zodpovedného za vyplácanie jeho dôchodku.
- 58 Žalobcovia vo veci samej však tvrdia, že podľa znenia článku 29 nariadenia č. 574/72 „na účely poberania“ vecných dávok podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 v členskom štáte bydliska sa dôchodca musí prihlásiť v príslušnej inštitúcii tohto členského štátu na základe predloženia potvrdenia vo forme tlačiva E 121, ktoré osvedčuje, že dôchodca má nárok na uvedené dávky podľa právnych predpisov, na základe ktorých sa dôchodok vypláca.
- 59 Títo žalobcovia v danej súvislosti uvádzajú, že v bodoch 40, 47 a 53 už citovaného rozsudku van der Duin a ANOZ Zorgverzekeringen Súdny dvor rozhodol, že „až keď“ poberateľ dôchodku vstúpil do systému zavedeného článkom 28 nariadenia č. 1408/71 prihlásením sa v inštitúcii členského štátu bydliska, bude mať tento dôchodca nárok na vecné dávky v danom členskom štáte. Z uvedeného možno dospieť

k záveru, že v prípade neprihlásenia sa v príslušnej inštitúcii členského štátu bydliska sa poberateľ dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov iného členského štátu môže zriecť nároku na vecné dávky v členskom štáte bydliska.

- 60 Túto argumentáciu však nemožno prijať.
- 61 Vydaním tlačiva E 121 totiž príslušná inštitúcia členského štátu iba vyhlasuje, že dotknutá sociálne poistená osoba má nárok na vecné dávky podľa právnych predpisov členského štátu, ak by tam mala bydlisko (pozri analogicky rozsudky z 10. februára 2000, FTS, C-202/97, Zb. s. I-883, bod 50, ako aj z 30. marca 2000, Banks a i., C-178/97, Zb. s. I-2005, bod 53).
- 62 Keďže také tlačivo má čisto deklaratórny charakter, jeho predloženie príslušnej inštitúcii členského štátu na účely prihlásenia sa dotknutej sociálne poistenej osoby v inštitúcii nepredstavuje podmienku vzniku nárokov na dávky v tomto členskom štáte.
- 63 Z toho vyplýva, že prihlásenie sa v príslušnej inštitúcii členského štátu bydliska upravené v článku 29 nariadenia č. 574/72 predstavuje výlučne administratívnu formalitu, ktorej dodržanie je nevyhnutné na zabezpečenie skutočného poskytovania vecných dávok v tomto členskom štáte podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71. V tomto zmysle sa majú chápať body 40, 47 a 53 už citovaného rozsudku van der Duin a ANOZ Zorgverzekeringen, v ktorých Súdny dvor konštatoval, že až keď sa poberatelia dôchodku prihlásia v uvedenej inštitúcii, dostávajú v súlade s článkom 28 nariadenia č. 1408/71 a s článkom 29 nariadenia č. 574/72 vecné dávky od tejto inštitúcie.

- 64 V dôsledku toho, pokiaľ sa poberateľ dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov členského štátu nachádza v objektívnej situácii opísanej v článkoch 28 a 28a nariadenia č. 1408/71, kolízna norma uvedená v ich ustanoveniach sa na neho uplatní bez toho, aby sa mohol vzdať jej účinkov, tým, že sa neprihlási v súlade s článkom 29 nariadenia č. 574/72 v príslušnej inštitúcii členského štátu svojho bydliska.
- 65 Články 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 majú teda kogentný charakter pre sociálne poistené osoby spadajúce do ich pôsobnosti.
- 66 Po druhé, pokiaľ ide o povinnosť platiť príspevky v členskom štáte zodpovednom za vyplácanie dôchodku, O. Fokkens a C.M. Janssens tvrdia, že uplatnenie článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 v nijakom prípade nemôže odôvodňovať ich povinnosť prispievať do systému povinného zákonného zdravotného poistenia zavedeného ZVW, pretože bez bydliska alebo práce v Holandsku nemajú v rámci týchto nových právnych predpisov nárok na vecné nemocenské dávky v tomto členskom štáte. Na rozdiel od ZFW totiž ZVW výslovne vylučuje zo svojej pôsobnosti nerezidentov.
- 67 Táto argumentácia však nezohľadňuje skutočnosť, ako vyplýva z bodov 37 až 41 tohto rozsudku, že články 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 upravujú „kolíznu normu“, na základe ktorej poberateľa dôchodku s bydliskom v inom členskom štáte, ako je štát zodpovedný za vyplácanie tohto dôchodku, majú na náklady posledného menovaného štátu nárok na vecné dávky v členskom štáte svojho bydliska v rozsahu, v akom by mali na ne nárok na základe právnych predpisov štátu zodpovedného za vyplácanie dôchodku, pokiaľ by mali bydlisko na jeho území.

- 68 V dôsledku toho je síce isté, čo nie je ani spochybňované, že ZVW sa neuplatňuje na poberateľov dôchodku vyplácaného podľa holandských právnych predpisov, ktorí ako žalobcovia vo veci samej majú bydlisko v inom členskom štáte ako Holandsko, skutočnosťou však zostáva, že keďže uvedení žalobcovia by mali nárok na vecné nemocenské dávky v Holandsku podľa ZVW, pokiaľ by mali bydlisko v tomto členskom štáte, podľa systému zavedeného článkami 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 majú nárok na náklady tohto štátu na tieto dávky v členskom štáte svojho bydliska.
- 69 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 33 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 inštitúcia členského štátu zodpovedná za vyplácanie dôchodku a uplatňujúca právne predpisy stanovujúce zrážky príspevkov na ťarchu poberateľa dôchodku na pokrytie nemocenských dávok je oprávnená vykonávať tieto zrážky z dôchodku vyplácaného touto inštitúciou v rozsahu, v akom náklady na dávky podľa článkov 27, 28, 28a, 29, 31 a 32 tohto nariadenia znáša inštitúcia uvedeného členského štátu.
- 70 V prejednávanej veci je nesporné, že holandské právne predpisy, na základe ktorých sa vyplácajú dôchodky žalobcov vo veci samej, stanovujú také zrážky príspevkov.
- 71 V rámci systému zavedeného článkami 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 vecné dávky poberateľovi dôchodku poskytuje príslušná inštitúcia členského štátu bydliska na náklady členského štátu zodpovedného za vyplácanie dôchodku.
- 72 Za týchto okolností, ako vyplýva aj z vyššie uvedeného, poberatelia dôchodkov spadajúci pod články 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 so zreteľom na kogentný charakter systému zavedeného týmito ustanoveniami si nemôžu vybrať, že sa vzdajú nároku na vecné dávky v členskom štáte svojho bydliska tým, že sa neprihlásia v príslušnej

inštitúcii tohto členského štátu, a toto neprihlásenie sa nemôže mať za následok ich oslobodenie od platenia príspevkov v členskom štáte zodpovednom za vyplácanie ich dôchodku, pretože v každom prípade náklady na nich znáša posledný uvedený štát, a to bez toho, aby bolo možné vyhnúť sa systému stanovenému uvedeným nariadením.

73 V prípade neprihlásenia sa v príslušnej inštitúcii členského štátu bydliska sa takto sociálne poistenej osobe fakticky nemôžu poskytovať uvedené dávky v tomto štáte, a teda táto osoba nespôsobuje nijaké výdavky, ktoré by členský štát zodpovedný za vyplácanie jej dôchodku mal nahradiť členskému štátu jej bydliska podľa článku 36 nariadenia č. 1408/71 v spojení s článkom 95 nariadenia č. 574/72.

74 Taká okolnosť však nemá nijaký vplyv na existenciu nároku na tieto dávky, a teda ani na súvisiacu povinnosť platiť príslušným inštitúciám členského štátu, ktorého právna úprava zakladá taký nárok, príspevky na pokrytie rizika, ktoré znáša podľa ustanovení nariadenia č. 1408/71. Súdny dvor už totiž rozhodol, že nijaké pravidlo práva Únie neukladá príslušnej inštitúcii povinnosť overiť si, či sociálne poistená osoba môže mať nárok na poberanie dávok systému nemocenského poistenia v celom rozsahu predtým, než ju poistí a začne vyberať príslušné príspevky (rozsudok Molenaar, už citovaný, bod 41).

75 Ako tvrdí holandská vláda a Európska komisia, povinnosť platiť príspevky z dôvodu existencie nároku na dávky, a to aj bez faktického poskytnutia uvedených dávok, je vlastná zásade solidarity uplatňovanej vnútroštátnymi systémami sociálneho

zabezpečenia, pretože neexistencia takej povinnosti by mohla dotknuté osoby podnietiť, aby s prispievaním do tohto systému vyčkali, až kým riziko nenastane.

- 76 Okolnosť, ktorú uvádzajú J. A. van Delft a J. M. van Willigen, že so zreteľom na ich vek boli a naďalej sú poistení pre prípad choroby v rámci súkromných poistných zmlúv a nemajú záujem konať takto špekulatívne, je v tejto súvislosti irelevantná, pretože je nesporné, že nebezpečenstvo takého konania sa nedá vylúčiť prinajmenšom pri časti sociálne poistených osôb, na ktoré sa vzťahuje predmetný systém sociálneho zabezpečenia. Na to, aby solidarita takého systému nebola pozbavená svojho obsahu, musí sa zabezpečovať kogentným spôsobom pre všetky sociálne poistené osoby, na ktoré sa vzťahuje, a to bez ohľadu na individuálne správanie každej z nich v závislosti od osobných parametrov.
- 77 Okrem toho J. A. van Delft a J. M. van Willigen neprávom tvrdia, že členský štát zodpovedný za vyplácanie dôchodku sa nemôže odvolávať na solidaritu predmetného systému, lebo nenesie riziko poskytovania vecných nemocenských dávok v členskom štáte bydliska.
- 78 Aj keď podľa článku 95 nariadenia č. 574/72 sumu dávok poskytnutých podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 príslušná inštitúcia členského štátu zodpovedného za vyplácanie dôchodku v zásade nahrádza inštitúcii členského štátu bydliska formou paušálnej sumy, predsa je táto suma určená na pokrytie všetkých vecných dávok poskytnutých dotknutej osobe, jej výška závisí od priemerných ročných výdavkov vynaložených na zdravotnú starostlivosť poberateľov dôchodku v členskom štáte bydliska a podľa tohto ustanovenia je to suma, ktorá „sa čo najviac približuje“ skutočne

vynaloženým výdavkom (pozri v tomto zmysle rozsudok van der Duin a ANOZ Zorgverzekeringen, už citovaný, bod 44).

- 79 Z toho vyplýva, že členský štát zodpovedný za vyplácanie dôchodku dôchodcovi, ktorý má bydlisko v inom členskom štáte, znáša podstatu rizika spojeného s poskytovaním vecných nemocenských dávok v členskom štáte, v ktorom má tento dôchodca bydlisko.
- 80 So zreteľom na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať tak, že články 28, 28a a 33 nariadenia č. 1408/71 v spojení s článkom 29 nariadenia č. 574/72 sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje vnútroštátna právna úprava členského štátu, ako je úprava vo veci samej, ktorá stanovuje, že poberatelia dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov tohto štátu, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, v ktorom podľa uvedených článkov 28 a 28a majú nárok na vecné nemocenské dávky poskytované príslušnou inštitúciou tohto členského štátu, musia formou zrážok z uvedeného dôchodku platiť príspevky na uvedené dávky, aj keď sa neprihlásili v príslušnej inštitúcii členského štátu svojho bydliska.

### *O druhej otázke*

- 81 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa články 21 ZFEÚ a 45 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava členského štátu, ako je úprava vo veci samej, ktorá stanovuje, že poberatelia dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov tohto štátu, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, v ktorom majú podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 nárok na vecné nemocenské dávky poskytované príslušnou inštitúciou tohto posledného menovaného členského štátu,



sa musia jednak zaregistrovať v príslušnej inštitúcii členského štátu zodpovedného za vyplácanie tohto dôchodku a jednak formou zrážky z uvedeného dôchodku platiť príspevky na tieto dávky, aj keď sa neprihlásili v príslušnej inštitúcii členského štátu svojho bydliska.

<sup>82</sup> Ako vyplýva už z bodu 43 tohto rozsudku, povinnosť poberateľov dôchodku zaregistrovať sa v CVZ, aby mohli poberať vecné nemocenské dávky podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71, nie je v rámci sporu vo veci samej spochybnená.

<sup>83</sup> Za týchto podmienok treba druhú otázku chápať tak, že sa v podstate pýta, či článkom 21 ZFEÚ a 45 ZFEÚ odporuje vnútroštátna právna úprava, ako je úprava vo veci samej, ktorá v súlade s článkami 28, 28a a 33 nariadenia č. 1408/71 stanovuje, že poberatelia dôchodku, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, ako je štát zodpovedný za vyplácanie dôchodkov, sú povinní platiť príspevky v tomto štáte na účely poskytovania vecných nemocenských dávok v členskom štáte svojho bydliska, aj keď sa neprihlásili v príslušnej inštitúcii tohto štátu.

<sup>84</sup> Je potrebné pripomenúť, že tak z judikatúry Súdneho dvora, ako aj z článku 168 ods. 7 ZFEÚ vyplýva, že právo Únie nezasahuje do právomoci členských štátov upraviť si svoje systémy sociálneho zabezpečenia a zvlášť prijať právne predpisy, ktorých účelom je organizácia a poskytovanie zdravotníckych služieb a lekárskej starostlivosti. Pokiaľ chýba harmonizácia na úrovni Európskej únie, majú právne predpisy každého členského štátu stanoviť podmienky poskytovania dávok sociálneho zabezpečenia. Pri výkone tejto právomoci však členské štáty musia dodržiavať právo Únie, najmä ustanovenia Zmluvy týkajúce sa voľného pohybu pracovníkov alebo slobody priznanej každému občanovi Európskej únie pohybovať sa a mať pobyt na území členských štátov (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky zo 16. júla 2009, von Chamier-Glisczinski,

C-208/07, Zb. s. I-6095, bod 63 a citovanú judikatúru, ako aj z 15. júna 2010, Komisia/Španielsko, C-211/08, Zb. s. I-5267, bod 53).

- 85 Výklad nariadenia č. 1408/71 Súdny dvorom v odpovedi na prvú prejudiciálnu otázku preto treba chápať bez ujmy na riešení, ktoré vyplýva z prípadnej uplatniteľnosti ustanovení primárneho práva. Konštatovanie, že vnútroštátne opatrenie by mohlo byť v súlade s ustanovením sekundárneho práva, v prejednávanej veci s nariadením č. 1408/71, nutne neznamená, že toto opatrenie sa vymyká z rozsahu pôsobnosti ustanovení Zmluvy (pozri najmä rozsudky zo 16. mája 2006, Watts, C-372/04, Zb. s. I-4325, bod 47; von Chamier-Glisczinski, už citovaný, bod 66, a Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 45).
- 86 Z uvedeného vyplýva, že uplatniteľnosť článkov 28, 28a a 33 nariadenia č. 1408/71 na situáciu, aká je vo veci samej, nevylučuje, aby žalobcovia vo veci samej mohli na základe primárneho práva namietat zrážky príspevkov vykonávané príslušnou inštitúciou členského štátu zodpovedného za vyplácanie dôchodku z ich dôchodku na poskytovanie vecných nemocenských dávok príslušnou inštitúciou členského štátu ich bydliska (pozri analogicky rozsudok von Chamier-Glisczinski, už citovaný, bod 66).
- 87 V prejednávanej veci treba najskôr preskúmať, či situácia, aká je vo veci samej, spadá do rozsahu pôsobnosti ustanovení citovaných v druhej prejudiciálnej otázke, t. j. článkov 21 ZFEÚ a 45 ZFEÚ.
- 88 Čo sa týka najprv uplatniteľnosti článku 45 ZFEÚ, treba hneď pripomenúť, že pojem „pracovník“ v práve Únie nie je jednotný, ale mení sa podľa oblasti, v ktorej sa

má uplatniť. Pojem pracovník použitý v rámci článku 45 ZFEÚ sa nezhoduje úplne s pojmom, ktorý sa používa v oblasti článku 48 ZFEÚ a nariadenia č. 1408/71 (pozri rozsudok von Chamier-Glisczinski, už citovaný, bod 68 a citovanú judikatúru).

- 89 Pokiaľ ide o článok 45 ZFEÚ, podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pojem pracovník v zmysle tohto ustanovenia má autonómny význam vlastný právu Únie a nesmie sa vykladať reštriktívne. Za pracovníka je potrebné považovať každú osobu, ktorá vykonáva skutočné a účinné pracovné činnosti s výnimkou činností, ktoré sú také obmedzené, že sa zdajú čisto okrajové a vedľajšie. Charakteristickou črtou pracovného vzťahu podľa tejto judikatúry je okolnosť, že osoba vykonáva plnenia počas určitého času v prospech inej osoby a pod jej vedením, za čo dostáva odmenu (pozri rozsudok von Chamier-Glisczinski, už citovaný, bod 69 a citovanú judikatúru).
- 90 Okrem toho, aj keď článok 45 ods. 3 písm. d) ZFEÚ, ako aj článok 17 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, s. 77; Mím. vyd. 05/005, s. 46), stanovuje právo pre každú osobu zostať po skončení výkonu svojej pracovnej činnosti v členskom štáte, do ktorého sa premiestnila na účely zamestnania, z judikatúry vyplýva, že osoba, ktorá celý svoj pracovný život vykonávala pracovné činnosti v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom, a využila právo na pobyt v inom členskom štáte až po tom, ako odišla do dôchodku, bez úmyslu v tomto štáte vykonávať činnosti zamestnanca, sa nemôže dovolávať zásady voľného pohybu pracovníkov (rozsudky z 9. novembra 2006, Turpeinen, C-520/04, Zb. s. I-10685, bod 16, a z 23. apríla 2009, Ruffler, C-544/07, Zb. s. I-3389, bod 52).

- 91 V tejto veci skutočnosti uvedené v spise predložennom Súdnemu dvoru naznačujú, že žalobcovia vo veci samej, ktorí všetci dosiahli dôchodkový vek, sú holandskí štátni príslušníci a poberatelia dôchodku podľa AOW, resp. WAO, ktorí svoje povolanie vykonávali iba v Holandsku a potom si zriadili bydlisko v inom členskom štáte, v ktorom nevykonávajú nijakú pracovnú činnosť a nikdy si nehládali zamestnanie.
- 92 J. A. van Delft a J. M. van Willigen tvrdia, že na ich situáciu by sa mal vzťahovať článok 45 ZFEÚ. Na podporu tohto tvrdenia však nepredkladajú nijakú konkrétnu skutočnosť spôsobilú spochybníť predchádzajúce úvahy. Títo žalobcovia naopak výslovné uvádzajú, že sa presťahovali do členského štátu po svojom odchode na dôchodok.
- 93 Za týchto podmienok sa treba domnievať, podobne ako Komisia aj francúzska a fínska vláda, že článok 45 ZFEÚ nie je uplatniteľný v spore, o aký ide vo veci samej.
- 94 Naopak, treba zdôrazniť, že žalobcovia vo veci samej ako holandskí štátni príslušníci majú v každom prípade postavenie občana Únie podľa článku 20 ods. 1 ZFEÚ.
- 95 Odchodom do iného členského štátu a zriadením si tam svojho bydliska si žalobcovia uplatnili právo, ktoré im priznáva článok 21 ods. 1 ZFEÚ. Taká situácia, ako je ich, spadá pod právo voľného pohybu a pobytu na území iného členského štátu, ako je štát, ktorého sú štátnymi príslušníkmi.

- 96 Podľa znenia článku 21 ods. 1 ZFEÚ má každý občan Únie právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, pričom podlieha obmedzeniam a podmienkam stanoveným v zmluvách a v opatreniach prijatých na ich vykonanie.
- 97 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že možnosti, ktoré Zmluva otvára v oblasti voľného pohybu občanov Únie, by nemohli mať plný účinok, ak by štátneho príslušníka členského štátu mohli od ich využitia odradiť prekážky na jeho pobyt v inom členskom štáte vytvorené právnou úpravou jeho štátu pôvodu, ktorá penalizuje skutočnosť, že tieto možnosti uplatnil (pozri rozsudok von Chamier-Glisczinski, už citovaný, bod 82 a citovanú judikatúru).
- 98 V tomto prípade žalobcovia vo veci samej zdôrazňujú, že z dôvodu premiestnenia svojho bydliska do iného členského štátu ako Holandsko sa nachádzajú, pokiaľ ide o poskytovanie vecných nemocenských dávok, v nevýhodnejšej situácii v porovnaní so situáciou, v ktorej by boli, keby mali bydlisko v Holandsku. Na základe skutočnosti, že 1. januára 2006 nadobudol účinnosť ZVW, im podľa nich na rozdiel od holandských rezidentov značne poklesla úroveň ochrany pred rizikom choroby, na ktorú mali nárok, pretože aj čo sa týka tak nákladov, ako aj kvality, dávky poskytované v rámci právnych predpisov členského štátu ich bydliska sú menej výhodné ako dávky poskytované v rámci súkromného poistenia. Naopak, dávky poskytované holandským rezidentom v rámci ZVW sú samy osebe porovnateľné s týmito dávkami.
- 99 V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť, že článok 48 ZFEÚ, stanovujúc koordináciu právnych predpisov členských štátov, a nie ich harmonizáciu, hmotnoprávne a procesné rozdiely medzi systémami sociálneho zabezpečenia jednotlivých členských štátov ani nároky osôb začlenených do týchto systémov nie sú týmto ustanovením dotknuté, každý členský štát zostáva príslušný na to, aby vo svojich právnych predpisoch

určil podmienky poskytovania dávok sociálneho zabezpečenia pri dodržiavaní práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok von Chamier-Glisczinski, už citovaný, bod 84).

- <sup>100</sup> Za týchto podmienok nemôže článok 21 ods. 1 ZFEÚ zabezpečiť poistencovi, že premiestnenie sa do iného členského štátu bude z hľadiska sociálneho zabezpečenia neutrálne, najmä v oblasti nemocenských dávok. Vzhľadom na rozdiely systémov a právnych predpisov členských štátov v tejto oblasti môže byť takéto premiestnenie v jednotlivých prípadoch pre dotknutú osobu viac alebo menej výhodné alebo nevýhodné v oblasti sociálnej ochrany (pozri rozsudok von Chamier-Glisczinski, už citovaný, bod 85).
- <sup>101</sup> Z toho vyplýva, že vnútroštátne právne predpisy sú aj v prípade, keď je ich uplatnenie v oblasti sociálneho zabezpečenia menej výhodné, v súlade s ustanoveniami článku 21 ZFEÚ, ak nevedú jednoducho a výlučne k tomu, že sa odvádza poistné bez nároku na protiplnenie (pozri analogicky rozsudky z 19. marca 2002, Hervein a i., C-393/99 a C-394/99, Zb. s. I-2829, bod 51; z 9. marca 2006, Piatkowski, C-493/04, Zb. s. I-2369, bod 34, ako aj z 18. júla 2006, Nikula, C-50/05, Zb. s. I-7029, bod 30).
- <sup>102</sup> V prejednávanej veci z bodu 41 tohto rozsudku vyplýva, že ak poberateľom dôchodku vyplácaného podľa holandských právnych predpisov s bydliskom v inom členskom štáte ako Holandsko od 1. januára 2006 prislúchajú vecné nemocenské dávky stanovené právnymi predpismi členského štátu ich bydliska, pričom predtým nepodliehali nijakému systému povinného zákonného nemocenského poistenia, a teda sa mohli proti riziku choroby poistiť iba v rámci súkromného poistenia, je to na základe rozhodnutia holandského zákonodarcu pri výkone jeho právomocí v oblasti usporiadania systémov sociálneho zabezpečenia rozšíriť systém povinného zákonného nemocenského poistenia najmä na všetkých rezidentov v Holandsku s tým dôsledkom, že so zreteľom na kolízne normy upravené v článkoch 28 a 28a nariadenia č. 1408/71

uvedení poberatelia dôchodku boli zaradení medzi osoby s nárokom na nemocenské dávky poskytované v členskom štáte ich bydliska.

- <sup>103</sup> Treba konštatovať, ako tvrdila holandská vláda, že vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá v súlade s ustanoveniami nariadenia č. 1408/71 stanovuje, že poberatelia dôchodku, ktorí nie sú rezidenti, majú nárok na vecné nemocenské dávky v rámci právnych predpisov členského štátu ich bydliska, je spôsobilá skôr uľahčiť voľný pohyb občanov Únie, ako ho obmedziť, lebo taká právna úprava im umožňuje prístup k starostlivosti v členskom štáte ich bydliska, ktorá zodpovedá ich zdravotnému stavu za podmienok rovnosti vo vzťahu k osobám poisteným v systéme sociálneho zabezpečenia tohto členského štátu.
- <sup>104</sup> Tým skôr to platí vo veci samej, keďže je nesporné, že po súdnom konaní o nariadení predbežného opatrenia, ktoré začali žalobcovia vo veci samej na vnútroštátnych súdoch, výška príspevkov, ktorú majú platiť poberatelia dôchodku podľa holandských právnych predpisov s bydliskom v inom členskom štáte ako Holandsko, určena na základe koeficientu odrážajúceho životné náklady v členskom štáte bydliska, je teraz nižšia ako výška príspevkov, ktorú platia poberatelia dôchodku s bydliskom v Holandsku.
- <sup>105</sup> Nemožno však vylúčiť, ako tvrdia žalobcovia vo veci samej, že vecné nemocenské dávky poskytované v súlade s nariadením č. 1408/71 v členskom štáte bydliska budú, pokiaľ ide tak o výdavky, ako aj o kvalitu, menej výhodné ako dávky poskytované holandským rezidentom v rámci ZVW.

- 106 Keďže taký rozdiel v úrovni ochrany pre prípad choroby medzi vnútroštátnymi systémami sociálneho zabezpečenia členských štátov vyplýva z neexistencie harmonizácie práva Únie v tejto oblasti, nemožno ho v súlade a judikatúrou citovanou v bodoch 99 a 100 tohto rozsudku považovať za obmedzenie spadajúce pod článok 21 ods. 1 ZFEÚ. V tejto súvislosti nie je relevantné, na rozdiel od tvrdenia J. A. van Delfta a J. M. van Willigena, že svoje bydlisko preložili do iného členského štátu pred nadobudnutím účinnosti ZVW, a nie po ňom.
- 107 Okrem toho vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej neukladá poberaťom dôchodku s bydliskom v inom členskom štáte ako Holandsko povinnosť platiť príspevky do systému sociálneho zabezpečenia bez toho, aby im bola poskytnutá zodpovedajúca sociálna ochrana.
- 108 Aj keď v prípade neprihlásenia sa v členskom štáte ich bydliska nemôže byť poberaťom dôchodkov podľa holandských právnych predpisov poskytnutá nijaká vecná nemocenská dávka, predsa platenie príspevkov v Holandsku dáva týmto sociálne poisteným osobám nárok na poskytnutie zodpovedajúcich dávok v členskom štáte ich bydliska na náklady Holandska.
- 109 Treba však pripomenúť, že v tomto prípade sa vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej neobmedzuje iba na rozšírenie systému povinného zákonného zdravotného poistenia najmä na všetkých rezidentov v Holandsku a v súlade s nariadením č. 1408/71 na stanovenie, že pobratelia dôchodku vyplácaného podľa holandských právnych predpisov s bydliskom v inom členskom štáte ako Holandsko majú prostredníctvom zaplatenia príspevkov v tomto členskom štáte nárok na vecné nemocenské dávky v členskom štáte svojho bydliska. Táto právna úprava totiž súčasne stanovila, že s účinnosťou od 1. januára 2006 poisťné zmluvy uzatvorené pred týmto dátumom medzi nerezidentmi a spoločnosťou usadenou v Holandsku strácajú platnosť zo zákona



v rozsahu, v akom tieto zmluvy zakladajú práva rovnocenné právam vyplývajúcim z uplatnenia nariadenia č. 1408/71.

- 110 J. A. van Delft, J. M. van Willigen a O. Fokkens tvrdia, že také skončenie platnosti zo zákona stanovené v článku 2.5.2 IZVW sa podstatným spôsobom dotklo práv nadobudnutých nerezidentmi, poberateľmi dôchodkov podľa holandských právnych predpisov v rámci poisťných zmlúv uzatvorených za platnosti predchádzajúceho zákonného systému s poisťovacími spoločnosťami usadenými v Holandsku. Skutočnosť takého skončenia platnosti zo zákona totiž donútila nerezidentov na účely zabezpečenia kontinuity úrovne celkovej ochrany, ktorá vyplývala z týchto zmlúv, podpísať po 1. januári 2006 nové poisťné zmluvy s cieľom doplniť základné dávky poskytované v členskom štáte bydliska. So zreteľom na ich vek tieto zmluvy mohli byť uzatvorené len za zvlášť nevýhodných sadzobných podmienok.
- 111 Podľa J. A. van Delfta a J. M. van Willigena s rezidentmi a nerezidentmi sa v tejto súvislosti nezaobchádza rovnako. V praxi totiž sadzobné podmienky zakotvené v nových poisťných zmluvách uzatvorených rezidentmi po nadobudnutí účinnosti ZVW v podstate zodpovedajú podmienkam, s ktorými súhlasili v rámci poisťných zmlúv uzatvorených za účinnosti ZFW, ale pokiaľ ide naopak o nerezidentov, podmienky navrhované poisťnými spoločnosťami po tomto nadobudnutí účinnosti sú podstatne menej výhodné ako podmienky platné predtým v rámci ich pôvodných zmlúv.
- 112 Holandská vláda na pojednávaní k tomuto bodu odpovedala, že IZVW stanovil k 1. januáru 2006 ukončenie platnosti poisťných zmlúv zo zákona, ktoré boli uzatvorené so spoločnosťami usadenými v Holandsku pred nadobudnutím účinnosti ZVW len „v rozsahu“, v akom tieto zmluvy zakladajú práva rovnocenné s právami, ktorých

sa dotknuté osoby môžu dovolávať na základe ustanovení nariadenia č. 1408/71 po nadobudnutí tejto účinnosti, pokiaľ ide o vecné nemocenské dávky. Toto ukončenie platnosti poisťných zmlúv zo zákona sa teda netýka celého obsahu poisťných zmlúv, ale len tej časti, ktorá zodpovedala základnému zákonnému systému stanovenému členským štátom bydliska na účely zamedzenia dvojitého poistenia, a teda dvojitého platenia príspevkov.

- 113 Holandská vláda pripúšťa, že v praxi síce predmetné poisťné zmluvy vo väčšine prípadov stratili platnosť v celom rozsahu a tým boli dotknuté osoby, ktoré si chceli zachovať doplnkovú ochranu pred rizikom choroby voči základnému zákonnému systému aj po 1. januári 2006, nútené uzatvoriť nové poisťné zmluvy. S rezidentmi a nerezidentmi sa však v tejto súvislosti zaobchádzalo rovnako.
- 114 Treba pripomenúť, že nie je úlohou Súdneho dvora vyjadrovať sa v rámci prejudiciálneho konania k výkladu vnútroštátnych ustanovení ani posúdiť skutkový rámec sporu vo veci samej, táto úloha prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 23. apríla 2009, Angelidaki a i., C-378/07 až C-380/07, Zb. s. I-3071, bod 48).
- 115 Vnútroštátnemu súdu teda prislúcha určiť, či a v akom rozsahu vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej stanovuje rozdielnosť zaobchádzania s rezidentmi a nerezidentmi.
- 116 Ak by sa v tejto súvislosti preukázalo, že uvedená právna úprava obsahuje opatrenia na zaručenie kontinuity celkovej ochrany vyplývajúcej z poisťných zmlúv uzatvorených pred nadobudnutím účinnosti ZVW a že tieto opatrenia sa týkajú výlučne tých zmlúv,

ktoré uzavreli rezidenti, taký rozdiel v zaobchádzaní v porovnaní s nerezidentmi by predstavoval, ako uviedol generálny advokát v bode 79 svojich návrhov, obmedzenie voľného pohybu občanov Únie v zmysle článku 21 ods. 1 ZFEÚ, pretože v súlade s judikatúrou citovanou v bode 97 tohto rozsudku by mohol poberateľov dôchodku vyplácaného podľa holandských právnych predpisov, ako sú žalobcovia vo veci samej, odradiť od zachovania si svojho bydliska v inom členskom štáte ako Holandsko. Ani holandská vláda, ani CVZ v rámci tohto prejudiciálneho konania nepredložili nijakú skutočnosť na odôvodnenie tejto rozdielnosti zaobchádzania.

- 117 Na preskúmanie existencie obmedzenia v zmysle článku 21 ZFEÚ musí vnútroštátny súd osobitne zohľadniť nasledujúce relevantné skutočnosti, ktoré vyplývajú zo spisu predloženého Súdnu dvoru.
- 118 Po prvé zo samotného znenia článku 2.5.2 IZVW vyplýva, že stanovuje ukončenie platnosti zo zákona iba tých poisťných zmlúv, ktoré uzatvorili nerezidenti. Nevzťahuje sa však na poisťné zmluvy uzatvorené rezidentmi.
- 119 Na určenie, či toto ustanovenie zavádza, ako naznačuje jeho znenie, rozdielnosť zaobchádzania s rezidentmi a nerezidentmi, prislúcha vnútroštátnemu súdu zistiť, či vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej obsahuje, ako naznačila holandská vláda, ďalšie zákonné ustanovenie, ktoré stanovuje takisto zo zákona a rovnakým spôsobom ukončenie platnosti poisťných zmlúv uzatvorených rezidentmi pred nadobudnutím účinnosti ZVW.

- 120 V prípade kladnej odpovede vnútroštátnemu súdu tiež prislúcha, aby overil, či také ukončenie platnosti zo zákona má rovnaké účinky pre rezidentov a nerezidentov, a najmä, ako uviedla táto vláda, či toto ukončenie platnosti sa v oboch prípadoch týka iba tej časti zmluvy, ktorá zakladá práva rovnocenné právam vyplývajúcim z uplatniteľného systému povinného zákonného poistenia.
- 121 Po druhé z písomných pripomienok, ktoré predložil J. A. van Delft a J. M. van Willigen, ako aj z pripomienok holandskej vlády vyplýva, že pokiaľ ide o rezidentov, ktorí mali k 1. januáru 2006 uzatvorenú poisťnú zmluvu, vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej uložila spoločnostiam s účasťou na systéme povinného zákonného nemocenského poistenia upraveného v ZVW, aby ich všetkých prijali ako poistencov pre všetky vecné nemocenské dávky, ktoré sa im poskytovali v rámci týchto zmlúv, teda tak pre základné dávky zodpovedajúce právam stanoveným ZVW, ako aj pre doplnkové dávky nad rámec tejto minimálnej zákonnej ochrany.
- 122 Podľa J. A. van Delfta a J. M. van Willigena táto právna úprava naopak neuložila tým istým poisťovniam, pokiaľ sú usadené v Holandsku, povinnosť prijať nerezidentov, ktorí boli poistení pred nadobudnutím účinnosti ZVW na základe poisťnej zmluvy uzatvorenej s nimi a ktorí od nadobudnutia účinnosti ZVW majú podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 nárok na vecné dávky poskytované v členskom štáte bydliska na náklady Holandska.
- 123 Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť správnosť týchto vyjadrení, a pokiaľ sa preukáže, vyplývala by z toho aj rozdielnosť zaobchádzania s rezidentmi a nerezidentmi s tým, že poslední menovaní boli nadobudnutím účinnosti ZVW postavení do nepriaznivejšej situácie.

- 124 V prípade neexistencie zákonnej povinnosti poistiť nerezidentov, najmä pokiaľ ide o doplnkové nemocenské dávky v porovnaní so základnými dávkami, na ktoré majú nerezidenti nárok v členskom štáte svojho bydliska, by totiž taká vnútroštátna právna úprava mohla podnietiť dotknuté poisťovne, aby využili príležitosť, ktorú ponúka nadobudnutie účinnosti ZVW, a v celom rozsahu vypovedali poistné zmluvy predtým uzatvorené s nerezidentmi, ktorí sa s ohľadom na ich vek a ich zdravotný stav považujú za patriacich do kategórie „negatívne riziko“, a aby prehodnotili a prispôbobi sadzobné podmienky, ktoré im boli ponúknuté so zreteľom na vývoj týchto parametrov odo dňa uzavretia pôvodnej zmluvy.
- 125 Napokon po tretie J. A. van Delft a J. M. van Willigen na pojednávaní uviedli, že nadobudnutiu účinnosti ZVW predchádzali vyjednávania medzi holandskou vládou a predmetnými poisťovňami. Na záver tohto vyjednávania bolo stanovené, v každom prípade z politického hľadiska, že rezidentom budú ponúknuté primerané sadzobné podmienky, v podstate podobné podmienkam, ktoré platili v rámci zmlúv uzatvorených pred 1. januárom 2006.
- 126 Holandská vláda na otázky položené na pojednávaní v tejto súvislosti tvrdila, že celkové ukončenie platnosti poistných zmlúv uzatvorených pred nadobudnutím účinnosti ZVW sa okrem iného týkalo tak rezidentov, ako aj nerezidentov a nie je možné jej niečo pripisovať, pretože IZVW sa obmedzuje na čiastočné ukončenie predmetných zmlúv. Údajne nevýhodné sadzobné podmienky uložené žalobcom vo veci samej pri uzatváraní týchto nových poistných zmlúv na poskytnutie doplnkovej ochrany prameňa zo samotných autonómnych obchodných rozhodnutí, ktoré prijali dotknuté poisťovne.
- 127 Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či dotknuté poisťovne, ako zdôraznili J. A. van Delft a J. M. van Willigen, skutočne na žiadosť holandskej vlády prijali taký záväzok

zaručiť kontinuitu celkovej ochrany vyplývajúcej z poistných zmlúv uzatvorených pred nadobudnutím účinnosti ZVW, a v prípade kladnej odpovede, či sa táto záruka týka iba rezidentov, alebo sa uplatňuje aj na nerezidentov.

- 128 Predsa je však dôležité zdôrazniť, že ak by sa preukázala akákoľvek rozdielnosť zaobchádzania s rezidentmi a nerezidentmi zavedená holandskou vládou a vykonaná za jej podpory poisťovňami usadenými v Holandsku, neunikla by zákazu stanovenému článkom 21 ZFEÚ, na rozdiel od tvrdenia holandskej vlády, len z dôvodu, že nie je založená na rozhodnutí so záväzným zákonným účinkom pre tieto podniky.
- 129 Aj akty orgánov členských štátov, ktoré nemajú kogentný charakter, môžu ovplyvniť správanie podnikov a tým zmať dosiahnutie cieľa sledovaného článkom 21 ZFEÚ. To by bolo v prípade, ak by sadzobná prax poisťovní vykonávala „politickú“ dohodu určenú holandskou vládou, ktorá by mala zaručiť kontinuitu celkovej ochrany iba rezidentom a vylúčiť z nej nerezidentov (pozri analogicky rozsudok z 24. novembra 1982, Komisia/Írsko, 249/81, Zb. s. 4005, body 27 až 29).
- 130 So zreteľom na vyššie uvedené treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 21 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje právna úprava členského štátu, ako je úprava vo veci samej, ktorá stanovuje, že poberatelia dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov tohto štátu, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, v ktorom majú podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 nárok na vecné nemocenské dávky poskytované príslušnou inštitúciou posledného uvedeného členského štátu, musia

formou zrážky z uvedeného dôchodku platiť príspevky na uvedené dávky, aj keď sa neprihlásili v príslušnej inštitúcii členského štátu svojho bydliska.

- <sup>131</sup> Článok 21 ZFEÚ sa naopak má vykladať v tom zmysle, že taká vnútroštátna právna úprava mu odporuje, ak spôsobuje alebo obsahuje neodôvodnenú rozdielnosť v zaobchádzaní s rezidentmi a nerezidentmi, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu, pokiaľ ide o kontinuitu celkovej ochrany pred rizikom choroby, ktorú požívali v rámci poisťných zmlúv uzatvorených pred nadobudnutím účinnosti tejto právnej úpravy.

## O trovách

- <sup>132</sup> Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

- 1. Články 28, 28a a 33 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, zmeneného a doplneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1992/2006 z 18. decembra 2006, v spojení**

s článkom 29 nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodiny, ktorí sa pohybujú v rámci Spoločenstva, zmeneného a doplneného nariadením Komisie (ES) č. 311/2007 z 19. marca 2007 č. 574/72, sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje právna úprava členského štátu, ako je úprava vo veci samej, ktorá stanovuje, že poberatelia dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov tohto štátu, ktorí majú bydlisko v inom členskom štáte, v ktorom podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71 majú nárok na vecné nemocenské dávky poskytované príslušnou inštitúciou tohto členského štátu, musia formou zrážok z uvedeného dôchodku platiť príspevky na uvedené dávky, aj keď sa neprihlásili v príslušnej inštitúcii členského štátu svojho bydliska.

2. Článok 21 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje právna úprava členského štátu, ako je úprava vo veci samej, ktorá stanovuje, že poberatelia dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov tohto štátu s bydliskom v inom členskom štáte, v ktorom majú podľa článkov 28 a 28a nariadenia č. 1408/71, zmeneného a doplneného nariadením č. 1992/2006, nárok na vecné nemocenské dávky poskytované príslušnou inštitúciou posledného uvedeného členského štátu, musia formou zrážky z uvedeného dôchodku platiť príspevky na uvedené dávky, aj keď sa neprihlásili v príslušnej inštitúcii členského štátu svojho bydliska.

Článok 21 ZFEÚ sa naopak má vykladať v tom zmysle, že taká vnútroštátna právna úprava mu odporuje, ak spôsobuje alebo obsahuje neodôvodnenú rozdielnosť v zaobchádzaní s rezidentmi a nerezidentmi, čo prislúcha overiť



**vnútroštátnemu súdu, pokiaľ ide o zaručenie kontinuity celkovej ochrany pred rizikom choroby, ktorú požívali v rámci poisťných zmlúv uzatvorených pred nadobudnutím účinnosti tejto právnej úpravy.**

Podpisy